

programok

MA

A Közéleti Kávéház szervezésében 18 órától A nemzetközi néptáncfesztivál 29 éve a Varga Mátyás Színház történeti Kiállítóház kertjében. Vendég: dr. Simónics András, házigazda: Czenéné Vass Mária.

A TIT XXXVII. pedagógiai nyári egyetemén ma Báthory Zoltán és Perjés István tart előadást 9 órától az MTA Biológiai Központjában A NAT-sztori, illetve Korszerű ismeretek és a hazai tantervi fejlesztések címmel.

ÁLLANDÓ RENDEZVÉNYEK

A Móra Ferenc Múzeumban: Szent István emlékezete faliszőnyegeken; „Boldog századvég”; a Homonnay Fotóműterem munkásságát bemutató kiállítás; Patikátörténeti kiállítás; „Csak egy Földünk van”, természettudományi kiállítás; „avarnak mondják magukat...” régészeti kiállítás; Mai magyar szobrászat, Csongrád megye népművészete, néprajzi kiállítás; Móra-emlékszoba; A múzeum törzsanyagának képei és szobrai. A Kass Galériában Kass János grafikusművész alkotásai láthatóak. Varga Mátyás színház történeti kiállítása a Bécsi körút 11/A. szám alatt (hétfőn szünnap!). A Fekete-házban Uralkodók, polgármesterek és szegedi polgárok kiállítása; Varga Mátyás történelmi képei és kerámiái; Csongrád és Csanád megyék társadalma; valamint a szöveg- és gépkészítés a Bánffy család gyűjteményéből.

Nagy Gábor kiállítása az Art-Tér Galériában tekinthető meg, hétköznapokon 10-től 17 óráig. (Deák F. u. 31).

A Szög-Art Galériában Victor Gaga és Constantín Raducan kiállítása látogatható.

A Szegedi Egyetem Rajzművészettörténet Tanszéke végzős hallgatóinak kiállítása hétköznapokon 10-18 óráig a Dél-magyarországi MÉH Rt. irodaházban (Boeckai u. 8/B).

A Képcsarnok Kft. Gulácsy Galériájában (Kárász u. 17.) Turcsányi Antal festőművész és Bojti András üvegszobrász közös kiállítása.

A Bartók Béla Művelődési Központ B Galériájában Szegedi Molnár Géza emlékkiállítását tekinthetik meg 10 és 18 óra között.

Az Őpusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékparkban Patay László gyűjteményes kiállítását lehet megtekinteni.

TESCO
6724 Szeged,
Rókusi krt. 42-64.
H-Szo.: 6-22-ig.
Vas.: 8-20-ig.

éves
JÓT JO ARON!
Coop
ÜZLETLÁNC
COOP SZEGED RT.

Szükség lenne szociográfiákra

Az irodalom: szegénypárti

Az irodalom akkor lehet hitelesen szegénypárti, ha igazat ír – mondja Pomogáts Béla.

(Fotó: Gyenes Kálmán)

Konfliktus-tusteli időszakot él a magyar irodalom. A rendszer-változás meghatározó pozitívumai mellett az írók egy rétege „identitásválság” küzd, nem tudva földolgozni a tapasztalatot: az irodalomnak mind kevesebb beszélni valója van fontos kérdésekbe. Holott az írói társadalomnak a kultúra, az összmagyarországi helyzete, s a lakosság nagyobb részének elszegényedése témakörében egyaránt lenne véleménye; az elszegényedés egyébként az irodalmi élet képviselőit is érinti.

Pomogáts Béla irodalomtörténész, a Magyar Írószövetség elnöke nemrégiben Apátfalván, a Csongrád Megyei Könyvtárosok Egyesülete, a Somogyi-könyvtár megrendezte megyei könyvtáros-találkozó irodalmunk ezredforduló helyzetéről beszélt. Ennek apropóján készítettünk vele interjút.

Megrendült identitás

– Hogyan jellemezne irodalmunk jelenlegi helyzetét?

– Konfliktusokról és ellentmondásokról beszélhetünk: nagyon sok olyan tényező van, ami az egyik oldalról nézvést öröndetes, a másik oldalról nézve viszont elszomorító. Például nagyon örülünk annak, hogy az elmúlt tíz évben leomlottak a cenzurális korlátok, az irodalom a teljes szabadság állapotába került. De e szabadság együtt járt két olyan fejleményel, aminek kevésbé örülünk. Egyik: elszegényedett az irodalom, sokkal kevesebb támogatást kap az irodalom ügye a társadalomtól, a kormányzatól, mint tíz éve. Igazából ma Magyarországon csak olyan író tud az „írósgátló” megélni, akinek könyvei megjelennek németül, angolul, franciául.

A másik: az irodalom felszabadult ugyan, de az identitása megrendült.

– Ez jelentős visszalépés ahhoz képest, hogy az irodalomnak korábban nem pusztán identitása, hanem nagyon jelentős társadalmi identitásformáló szerepe is volt.

– Említhetők korszakok, amikor nem a politika, nem az országgyűlés, nem a kormány képviselte az igazi nemzeti érdekeket, hanem az irodalom. Nemcsak a régebbi korszakokban, és például 1956-ban volt ez így, hanem a nyolcvanas években is. Az irodalom nagyon sokat tett annak a folyamatnak a támogatásáért, ami aztán elvezetett a rendszer-változáshoz. Az irodalomra ilyen tekintetben ma kevésbé van szükség, kialakult a politikai pluralizmus intézményrendszere, nincs igazán igény arra, hogy az irodalom legyen a magyar társadalom véleményének megformálója, közvetítője. Ez okozott bizonyos önazonosság-válságot, hisz a magyar írók hozzászóltak ahhoz: hangjuk, szavuk meghatározó az egész ország életében, s nehezen veszik tudomásul: a politikai, a gazdasági életnek mintha nem lenne szükség az irodalomra. Ellentmondásos helyzetben vagyunk tehát, igyekszünk ezt feloldani.

Az írószövetség arra is törekszik, hogy nagyobb anyagi, erkölcsi biztonságot adjon az írói létnek, és az irodalom hallassa szavát az ország stratégiai ügyeiben. Nem akarunk napi politikába elegyedni, de a nagy stratégiai kérdésekről van véleményünk, s ezt ki is szeretnénk fejteni.

Irodalom és megélhetés

– Mik ezek a meghatározó kérdések?

– Mindenekelőtt a magyar nemzeti kultúrának az ügye. Ezt a kormányzat is stratégiai kérdésként kezeli, de mi úgy érezzük sokszor, hogy a kultúra kevesebb figyelmet kap, mint amennyit megérdemel. A másik kérdés: az egyetemes magyarság összefogásának témaköre. Ezzel kapcsolatban

a politikának csupán az eszközrendszer kellene biztosítania, magát a szolidaritást a kultúra teremtheti meg leghatékonyabban. A létező politikai határok fölött kell a kulturális nemzeti tudatot erősítenünk. A harmadik dolog, amivel az irodalomnak foglalkoznia kell: Magyarország társadalma a jövedelmi viszonyok tekintetében két részre szakadt. Létezik egy viszonylag vékony gazdag réteg, és egy mindinkább szegényedő réteg, ez az ország kétharmada, melynek helyzete napról napra romlik. Ezzel a magyar irodalom nem békülhet meg, annál is inkább, hiszen története során mindig szegénypárti volt. Móríc Zsigmondra, Kosztolányira, Nagy Lajosra hivatkozhatnék, vagy akár az elmúlt évtizedek irodalmára. Egyébként az irodalom a világon mindent a szegények ügyét képviseli.

– Az elszegényedés folyamataiból az írói társadalom sem tudja kivonni magát.

– A magyar író legtöbbször csak akkor képes megélhetést találni, ha irodalmi munkássága mellett valamilyen civil foglalkozás van, tanár, orvos, mérnök, újságíró, könyvkiadó munkatársa, s így tovább. Ez adja meg számára a megélhetést, és ehhez kérekszik, hogy nagyobb anyagi, erkölcsi biztonságot adjon az írói létnek, és az irodalom hallassa szavát az ország stratégiai ügyeiben. Nem akarunk napi politikába elegyedni, de a nagy stratégiai kérdésekről van véleményünk, s ezt ki is szeretnénk fejteni.

– Említette, az irodalom szegénypárti. Negyvenöt előtt úgy látszott, e szegénypártiság nem marad „trott malaszt”, aztán nagyon hamar kiderült, hogy mégis. Lehet-e ezek után hitelesen szegénypárti az irodalom?

– Akkor lehet az irodalom hitelesen szegénypárti, ha igazat mond, ha föltárja

azokat a tényeket, folyamatokat, melyek a széles körű elszegényedéshez elvezettek. Nagyon fontos területe volt a negyvenöt előtti magyar irodalomnak, de a hetven-nyolcvanas évek irodalmának is a szociográfiai munka, mikor egy író egy tájegység, társadalmi réteg szociális viszonyait mérte föl kutatóként, íróként egyszerre. A Magyarország felfedezése című sorozat e köteteket gyűjtötte össze. Ilyen munkára a továbbiakban is nagy szükség lenne. A szociológiai, szociográfiai munka lanyhult az utóbbi években, s épp ezért az írószövetség létrehozta a szociográfiai tagozatát, Beke György vezetésével, mely az ősszel kezdi el munkáját.

Az olvasás éve

– Az irodalomtól elválaszthatatlanok a könyvtárak, a könyvtárosok. Mi jellemzi ma a helyzetüket?

– Tapasztalatom szerint e helyzet is sokat romlott az utóbbi időkben. A könyvtárak hihetetlen mérvű drágulása következtében, főleg vidéki kiskönyvtárak, alig tudnak beszerezni új könyveket. A könyvtárosok általában nehezen élnek meg. Szolidárisak vagyunk velük, igyekszünk elősegíteni a problémák megoldását. Azonban azt, hogy minden magyarországi településen minden könyvtár megfelelően fel legyen szerelve a legújabb könyvanyaggal, a kulturális kormányzatnak kellene megoldania. E téren csak komoly összegek befektetésével lehetne eredményt elérni. Próbálkozások vannak is: épp az hírdetés meg a kormány az olvasás évét, angol mintára. Nagy pénzek fölhasználásával próbálnak sokkal több könyvet eljuttatni olcsóbban részint az olvasókhöz, részint a könyvtárakhoz. Az olvasás éve Angliában harminc százalékkal emelte meg egységnyi, korábbi időszakhoz képest a rendszeresen olvasók arányát. Ha nálunk csak a felét le lehetne érni, már az is nagy eredményt jelentene.

Farkas Csaba

Július végén: Értelmiség 2000 Nyári egyetem

Nyit az Európa-kapu

Idén július 25-én nyit az Értelmiség 2000 Nyári Egyetem, amely immár tizenegyedik alkalommal gyűjti Szegedre a magyar és a Kárpát-medencei értelmiség képviselőit.

Besenyi Sándor, a szervező Dél-magyarországi Civil Szervezetek Szövetségének elnöke a tegnapi sajtótájékoztatón elmondta, hogy az idei négynapos rendezvény fő témái az európai integráció körül zajlanak majd, és az Európai Unió folyamatban lévő programjaihoz kapcsolódnak. Az egyik a Kultúra 2000, melyet éppen magyar javaslatra fogadtak el, a másik pedig az „Europe” tervezet, amely az európai információs társadalom fejlesztését célozza.

A nyári egyetem eddig is feladatának tartotta, hogy a fejlesztés és modernizáció számára műhelymunkát teremtsen, mondotta Besenyi Sándor, aláhúzza, hogy a rendezvény egyik szekciója éppen a területfejlesztés lesz, melyben azok a szakértők vesznek majd részt, akik a területfejlesztési törvény, illetve az aktuális programok kidolgozásában részt vettek.

Az idei nyári egyetem az Európa-kapu címet viseli, és július 25-én a nyitó plenáris üléstől a szekciónapig az előadások mindegyike az integráció körül mozog. A nyitó előadás idén Medgyessy Péter volt pénzügyminiszter, az Európa Bank Rt. elnöke nevéhez fűződik, aki Magyarország európai uniós csatlakozásának helyzetéről és tennivalóiról szól, majd Lengyel László, a Pénzügykutató Rt. elnök-vezérigazgatója Magyarország

közép-kelet-európai társadalmi és gazdasági környezetéről tart előadást.

A kulturális nap előadói Csernus Sándor, a párizsi, illetve Bogyay Katalin, a londoni Magyar Kulturális Intézet igazgatója lesznek, mellettük Pomogáts Béla, az írószövetség elnöke, Kelemen Hunor, a román kulturális minisztérium államtitkára és Kvarda József, a Csemadok elnöke szól majd.

Ugyancsak neves előadók lesznek az információs társadalom fejlesztéséről szóló napnak, amikor többek között Vámos Tibor akadémikus, Szabó Gábor helyettes államtitkár és Tóth József, a Janus Pannonius Tudományegyetem rektora tartanak előadást.

A szekciónapon a már említett területfejlesztési és kulturális szekció mellett a médiaszekcióban és a civil szekcióban folynak megbeszélések. Előbbiben a médiának a regionalitásban játszott szerepéről, utóbbiban pedig a jugoszláv-magyar civil kapcsolatokról lesz szó.

A nyári egyetem anyagi fedezete a szegedi önkormányzatnak, a Dél-alföldi Területfejlesztési Kht.-nak és a Soros Alapítványnak köszönhetően biztosított, illetve a jugoszláv-magyar találkozót a Partners Hungary Alapítvány szervezi – mondotta a rendezvény szervezője. A nyári egyetem viszont idén nem kapott támogatást a közalapítványoktól, ami azt jelenti, hogy a határon túli magyar ösztöndíjasok számára idén sem tudják az ösztöndíjak fedezetét előteremteni, pedig ez immár tíz éves hagyománya a rendezvénynek.

P. J.

A novellapályázat győztese:

A Medvevadászat

Kovács András Ferenc Szép labdaházi esküvések című „politikai fennköltélményével” indul a szegedi irodalmi folyóirat, a Tiszatáj júliusi száma, amelyben Báger Gusztáv, Petőcz András, Térey János, Tornai József versei, Zalán Tibor 7+1 halQ című költeménye és Pintér Lajos a 70 éves Szervátiusz Tibort köszöntő élefa című verse szerepel a sokszínű líra összeállításban.

A szépirodalmi rovatban Gion Nándor Átölelni című novelláját, Jász Attila két rövid frását, valamint A második: a főnév címmel Bogdán László készülő regényének (Drakula megjelenik) ötödik fejezetét olvashatjuk. Közli a lap Szócs Géza A Szirén című librettóját, amelyből azonos címmel Selmezi György írt egyfelvonásos operát. A darabot a luxemburgi zeneakadémia mutatta be franciául 1998. áprilisában. Szócs Béla librettójáról A Szirén olvasom címmel Kemény Katalin ír.

A Tanulmány rovatban Az Önértékelés Választásai (Tranon és irodalomtörténet-írás) címmel Poszler György gondolatait olvashatjuk. Az összehasonlító irodalomtudományok – Zolnai Béla, Baróti Dezső, Vajda György Mihály munkássága óta – komoly hagyományai vannak a szegedi egyetemen, talán ezért is vállalta a Tiszatáj, hogy Fried István professzor ajánlásával három hallgatói dolgozatát tesz közzé e tudományterületről: Lővétei László László: A hús-

test felhasználási módzatairól, Schlachtovszky Csaba: Chesterton az interneten és Sággy Miklós: A meggyőzésmodell mint ironikus allegória című esszéjét. A Kritika rovatban Petri György legutóbbi verseskötetéről (Amíg lehet) Bányai János írt elemzést. Egy bensőséges expresszionista címmel Báger Gusztáv Vízrajz című verseskötetét Tandori Dezső mutatja be. Büky László Fiist Milán nemrégiben megjelent kétkötetes Teljes naplóját ajánlja figyelmünkbe, Bálint Péter regényét, A képről Biczó Gábor, Háy János Xanadu című regényét Medgyes Tamás elemzi. „Igyekszem megőrizni a kutatói szabadságom” címmel dr. Frank József (Drakula megjelenik) ötödik fejezetét olvashatjuk. Közli a lap Szócs Géza A Szirén című librettóját, amelyből azonos címmel Selmezi György írt egyfelvonásos operát. A darabot a luxemburgi zeneakadémia mutatta be franciául 1998. áprilisában. Szócs Béla librettójáról A Szirén olvasom címmel Kemény Katalin ír.

A lap hátsó borítójának belső oldalán olvasható a januárban meghirdetett novellapályázat eredménye. A szerkesztőségbe érkezett több mint ötszáz pályamű közül a bírábizottság – Illia Mihály, Szilasi László, Hász Róbert – az alábbiakat díjazta: I. díj: Medvevadászat (jelige: „D. J. Tempetőfi”), II. díj: Az angyal (jelige: „01u4325ön-bv8042...”), III. díj: Hallották már Glaumber úr kintornáját? (jelige: „Verkli”) További öt pályaművet közlésre választott ki a szerkesztőség. A júliusi számot Pintér Lajos Szervátiusz Tibor csongrádi köztéri szobráról készült fotói illusztrálja.

H. Zs.